

จดหมายข่าว

สารบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๒๑

ฉบับที่ ๒๓๖

มกราคม ๒๕๕๔

ISSN 0857-7064

ข่าวสารบัณฑิตยสถาน

*** ช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคมที่ผ่านมา นางสาวกมลลี ชูชัยยะ เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน พร้อมด้วยคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน ได้เดินทางไปสวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๔ และมอบของขวัญเพื่อเป็นการขอบคุณที่สื่อต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจเผยแพร่ข่าวและเข้าร่วมกิจกรรมของราชบัณฑิตยสถานด้วยดีตลอดมา

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๔ และมอบของขวัญให้แก่ผู้แทน
สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุ
กระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๔ และมอบของขวัญให้แก่
ดร.ประภา เทตระกุล ศรีนวลนัต ผู้บริหารและ
เจ้าของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

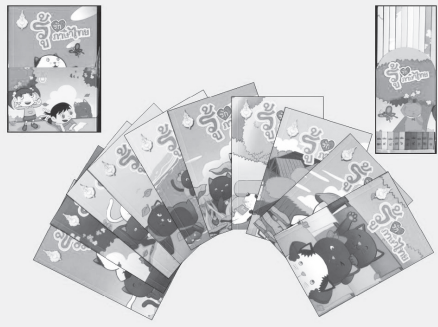

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๔ และมอบของขวัญให้แก่
ทงอนากุล บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๔ และมอบของขวัญให้แก่
นายเทพชัย หทยอง ผู้อำนวยการ ส.ส.ท.
เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔

*** เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ราชบัณฑิตยสถานจัดกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมแบ่งปันน้ำใจช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ณ โรงเรียนวัดนครโปรดสัตว์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมอบเงินบริจาค จำนวน ๑๒,๔๐๐ บาท พร้อมหนังสือและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อเป็นทุนทรัพย์หรือของขวัญในการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๕๔ ของโรงเรียนดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ร่วมบริจาคเงินสมทบช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม กับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท

*** เมื่อวันที่ ๑๐-๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ราชบัณฑิตยสถานแจกหนังสือการ์ตูน รู้ รัก ภาษาไทย ชุดแมวไทย ให้แก่โรงเรียน เด็กและเยาวชน ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป หนังสือการ์ตูน “รู้ รัก ภาษาไทย” ชุดแมวไทย เป็นหนังสือการ์ตูนชุดแรกที่ราชบัณฑิตยสถานผลิตขึ้น เพื่อเสริมความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา โดยใช้เนื้อหาและตัวละครเกี่ยวกับการ์ตูนแอนิเมชัน “รู้ รัก ภาษาไทย” ชุดแมวไทย ที่เคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จำนวน ๓๒๐ ตอน และเคยผลิตเป็นดีวีดีเพื่อเผยแพร่แก่สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ สำหรับหนังสือการ์ตูน “รู้ รัก ภาษาไทย” ชุดแมวไทย ประกอบด้วยหนังสือ จำนวน ๑๐ เล่ม รวม ๓๒๐ ตอน

ภาพบรรยากาศการรับแจกหนังสือการ์ตูน รู้ รัก ภาษาไทย ชุดแมวไทย ณ ที่ทำการราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งมีประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและเดินทางมาขอรับหนังสือการ์ตูน รู้ รัก ภาษาไทย ชุดแมวไทย เป็นจำนวนมาก

*** เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ราชบัณฑิตยสถานจัดประชุมวิชาการ เรื่อง “ราชบัณฑิตปูชนียบุคคล ปราชญ์ของแผ่นดิน ครั้งที่ ๑” ณ ห้องประชุม ๓๐๑-๓๐๓ ชั้น ๓ ราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเชิดชูเกียรติปูชนียบุคคลของราชบัณฑิตยสถาน ได้แก่ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ ศ. พลโท พระยาศรีวิธานนิเทศ และ ศ. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งทั้ง ๓ ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง การประชุมครั้งนี้ ศ. ดร.ปัญญา บริสุทธิ์ นายกราชบัณฑิตยสถาน เป็นประธานในพิธีเปิด และมีผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นวิทยากร ได้แก่ ศ.พิเศษจางันต์ ทองประเสริฐ, ศ. ดร.ระวี ภาวิไล, ศ. ดร.สมศักดิ์ ดำรงเลิศ, ศ. พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ, นายประทีป สุนทรารชุน, รศ.กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ และ ผศ.จักรวรรดิ เทวรักษ์

สรุปบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

● วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์ ดร.จตุรนต์ ธิระวัฒน์ ภาคีสมาชิก ประเภทวิชา
ปรัชญา สาขาวิชาอภิปรัชญาและญาณวิทยา บรรยายเรื่อง การต่อต้าน
การทุจริตในระดับระหว่างประเทศตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ
ต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ความโดยสรุปว่า ในปัจจุบันการทุจริตหรือ
คอร์รัปชันเป็นภัยที่ร้ายแรงยิ่งต่อความมั่นคงของทั้งประเทศชาติและสังคม
ระหว่างประเทศ ดังนั้นสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจึงตระหนักถึงความ
จำเป็นในการสร้างเครื่องมือทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการต่อต้าน
การทุจริต โดยให้มีระบบที่เป็นเอกเทศจากที่เคยจัดตั้งขึ้นก่อนหน้านี้ใน
อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. ๒๐๐๐
(พ.ศ. ๒๕๔๓) (United Nations Convention against Transnational
Organized Crime) ภายหลังได้ก่อตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจให้ศึกษา
การจัดตั้งระบบดังกล่าวและยกร่างอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต
ต่อมาสหประชาชาติได้มีมติรับรองอนุสัญญา ซึ่งเริ่มมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน (ข้อมูลถึงต้นเดือน
พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๕๕๓) มีประเทศที่เข้าเป็นภาคีฝ่ายในอนุสัญญารวมทั้งสิ้น
๑๔๘ ประเทศ ประเทศไทยได้เข้าร่วมในการเจรจาและลงนามโดยผู้ช่วย
รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ (ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ) เมื่อวันที่ ๙
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นภาคีใน
อนุสัญญา ที่ประชุมสมัชชาสันติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการเข้า
เป็นภาคีในอนุสัญญา เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้
เสนอร่างพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับต่อรัฐสภา เพื่อให้เกิดความพร้อมด้าน
กฎหมายรองรับพันธกรณีในอนุสัญญา ก่อนที่จะเข้าเป็นภาคี

อนุสัญญาสหประชาชาติฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ช่วยในการพัฒนา
ระบบและกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นมาตรการในการต่อต้าน
การทุจริตในระดับระหว่างประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา
กฎเกณฑ์และระบบการต่อต้านการทุจริตในระดับระหว่างประเทศซึ่ง
จำเป็นต่อการต่อต้านการทุจริตสำหรับนานาชาติรวมทั้งประเทศไทยซึ่ง
มีนโยบายอันชัดเจนที่จะเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา แต่เพื่อให้สามารถ
ปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนจึงจำเป็นต้องพิจารณาความ
พร้อมในทางกฎหมายโดยเฉพาะความเพียงพอของกฎหมายรองรับ
และอนุวัติการตามบทบัญญัติต่าง ๆ ของอนุสัญญา ซึ่งประเทศไทยมี
มาตรการทางกฎหมายรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญา เป็นส่วนใหญ่
สำหรับส่วนที่ยังไม่สอดคล้องที่มีลักษณะผูกพันให้ต้องปฏิบัติตามกำลัง
อยู่ในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่าง
ครอบคลุมและมีผลบังคับได้อย่างแท้จริง

ปัญหาในการต่อต้านการทุจริตต้องอาศัยมาตรการต่าง ๆ ใน
การดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยมาตรการทางกฎหมายถือเป็น
ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งต้องพัฒนาทั้งในระดับในประเทศ และโดย
เฉพาะอย่างยิ่งในระดับระหว่างประเทศไปพร้อมกัน ดังเช่นกรณีของ
การสร้างระบบกฎหมายขึ้นจากอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อ

ด้านการทุจริต เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพสูงสุด
อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยได้เริ่มออกมาตรการต่าง ๆ ไปบ้าง
แล้ว โดยเฉพาะจากการเตรียมเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับนี้ แต่ใน
ทำนองเดียวกันกับประเทศอื่น ๆ กฎเกณฑ์ของความจำเป็นในการ
ต่อสู้กับภัยที่เกิดจากการทุจริตประพจน์มิชอบก็คือความมุ่งมั่นและ
จริงจังด้านนโยบายของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งไม่เพียง
ต้องเร่งผลักดันมาตรการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น แต่ยังคงต้องร่วมกันปรับใช้ให้
บังเกิดผลอย่างจริงจัง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติจึงจะสามารถ
ฟันฝ่าปัญหาเรื่องการทุจริตที่เป็นภัยต่อสังคม ประเทศชาติและ
ประชาคมระหว่างประเทศไปได้

รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ ธิระวัฒน์ ภาคีสมาชิก ประเภท
วิชาปรัชญา สาขาวิชาอภิปรัชญาและญาณวิทยา บรรยายเรื่อง การ
พัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ ความโดยสรุปว่า
การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพเป็น
กระบวนการของการพัฒนาเพิ่มผลผลิต การอนุรักษ์และฟื้นฟู
ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ใน
ชุมชนและท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจทรัพยากรความ
หลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพของ
ประเทศไทย ยึดถือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการพัฒนา
เป็นขั้นตอนตามลำดับขั้น เริ่มต้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ
ชุมชน โดยการรวบรวมองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน และใช้
ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ใน
ชุมชนและท้องถิ่นเป็นฐานการผลิต เพื่อการบริโภคภายในครอบครัว
และธุรกิจครอบครัวและพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชน ขั้นที่สอง เป็นการ
พัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพขั้นต้น โดยการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
นำทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพออกไปทำการผลิตผลิตภัณฑ์
ภายนอกชุมชนและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางขนาดย่อมทำการ
ผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดระดับกลางและตลาดเฉพาะ
ภายในประเทศ และขั้นที่สาม เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพขั้น
ก้าวหน้า โดยการนำเทคโนโลยีชีวภาพขั้นสูงมาประยุกต์พัฒนา
ผลิตภัณฑ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นอุตสาหกรรมสมัย
ใหม่ผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดต่างประเทศ ซึ่งต้องการเงิน
ทุนจำนวนมากและความสามารถในการเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจกับต่าง
ประเทศ โดยไม่ละเลยความสำคัญของการพัฒนา อนุรักษ์และฟื้นฟู
ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการ
ใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

● วันพุธที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

รองศาสตราจารย์สิวลี ศรีโล ภาคีสมาชิก ประเภทวิชาปรัชญา
สาขาวิชาอภิปรัชญาและญาณวิทยา บรรยายเรื่อง จิตวิญญาณของ
ระบอบประชาธิปไตย : บทวิพากษ์เชิงจริยศาสตร์สังคม ความโดยสรุป
ว่า คำว่า ประชาธิปไตย (Democracy) โดยความเข้าใจทั่วไป หมายถึง

ระบอบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยมาจากประชาชนโดยผ่านการเลือกผู้แทนมาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกแนวทางดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การนับถือศาสนา การนิยมแนวความคิดทางการเมือง การพูด การแสดงออกทางความคิดเห็น ซึ่งต้องเป็นไปตามกรอบของกฎหมาย กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศ การยอมรับในเสียงข้างมาก ขณะเดียวกันก็ให้ความเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อย แต่ความหมายของประชาธิปไตยในแต่ละสังคมแต่ละประเทศอาจมีองค์ประกอบอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพราะกระบวนการของประชาชน วัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีการดำรงชีวิตของประชาชนมีความหลากหลายและแตกต่างกัน จนบางครั้งทำให้เกิดข้อขัดแย้งและปัญหา คำถามจึงเกิดขึ้นว่า “จิตวิญญาณของระบอบประชาธิปไตย” ที่แท้จริงคืออะไร ประชาชนในสังคมรับรู้และเข้าใจประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไร อะไรคือสาเหตุหรืออุปสรรคที่ทำให้ประชาธิปไตยไม่ปฏิบัติตามความหมายและอุดมการณ์อย่างแท้จริง

พรรคชนของนักปรัชญาคนสำคัญ จากวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมเอเธนส์ สรุปสาระสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยว่าคุณภาพนี้คือการตระหนักถึง “ความสำคัญของส่วนรวมของสังคม” ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ร่วมกับผู้อื่น ถึงแม้มนุษย์แต่ละคนจะต้องการผลประโยชน์ แต่ปัญหาและเหตุผลหรือการคิดเป็น เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้สังคมส่วนรวมดำรงอยู่ได้ บุคคลแต่ละคนไม่ได้ช่วยให้สังคมมีสภาพของความอยู่ดีมีสุขเฉพาะในช่วงเวลาของชีวิตตนเท่านั้น แต่จะต้องสร้างพื้นฐานสังคมที่ดีในอนาคตให้แก่ลูกหลานที่จะสืบต่อสังคมในอนาคต

แนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นและแพร่หลายในโลกตะวันตกที่มีภูมิหลัง วัฒนธรรมและกระบวนการต่างจากโลกตะวันออก เมื่อแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยเกิดขึ้น กระบวนการวัฒนธรรมของสังคมตะวันออกมีผลกระทบต่อบอบประชาธิปไตยข้อเท็จจริงที่ปรากฏจึงไม่ได้เป็นไปตามอุดมการณ์ของประชาธิปไตยอย่างสังคมตะวันตกแต่มีลักษณะเป็นของตัวเอง

การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้องเข้าใจว่าประชาธิปไตยคืออะไรในฐานะเจ้าของอำนาจ แต่ละคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติอย่างไร รู้จักเลือกคนดีมีความสามารถเชื่อถือได้ทางคุณธรรม (integrity) มาบริหารประเทศ มีความกล้าหาญทางจริยธรรมที่จะไม่ยอมให้อำนาจของเงินหรือผลประโยชน์มาครอบงำความคิด เคารพกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ไม่คล้อยตามการชักจูงรูปแบบต่าง ๆ ที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน มีอุดมการณ์ที่จะช่วยสร้างสังคมที่ส่งเสริมความอยู่ดีมีสุขสำหรับทุกคนในปัจจุบัน ถ้ายทอดอุดมการณ์ดังกล่าวสู่อนุชนรุ่นหลังเป็นการสร้างสังคมให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต ทำอย่างไรประชาชนของสังคมไทยจะมีลักษณะดังกล่าวนี้ ทำอย่างไรผู้ที่ต้องการเป็นนักการเมืองจะตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนว่าเป็นผู้สร้างบ้านสร้างเมือง สร้างสภาพชีวิตที่อยู่ดีมีสุข ให้เกิดแก่ประชาชนในสังคม การเป็นนักการเมืองไม่ได้หมายถึงการมีโอกาสสร้างบารมีอำนาจวาสนา เกียรติยศความมั่งคั่งแก่ตนเองและพวกพ้อง และประการสำคัญทำอย่างไรประชาชนจึงจะสามารถควบคุมตรวจสอบการทำหน้าที่ของฝ่ายการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่ออำนาจเป็นของ

ประชาชนมาจากประชาชน ประชาชนก็คือพลังที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารปกครองที่เป็นอุปสรรคต่อระบอบประชาธิปไตย

สำนักวิทยาศาสตร์

● วันพุธที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์ ดร. นพ.วิศิษฐ์ ลิขิตปรา ราชบัณฑิต ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ปัญหาจากเกลือ” ความโดยสรุปว่า วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตจากทะเลซึ่งอุดมด้วยน้ำและเกลือสู่ผืนดินซึ่งมีเกลือและน้ำน้อย ทำให้ได้เก็บเกลือ (NaCl) และน้ำโดยกลไกต่าง ๆ เพื่อรักษาสสมดุลของน้ำและเกลือของสิ่งมีชีวิต ในคนการดูดซึมกลับของเกลือโดยไตมีประสิทธิภาพสูง การบริโภคเกลือมาก จึงทำให้มีการคั่งของน้ำและเกลือในเลือดซึ่งไปกระตุ้น receptor ที่ผนังเส้นเลือดทำให้เส้นเลือดหดตัว ทำให้ความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นกลไกเพื่อขับเกลือออกจากร่างกาย ความดันโลหิตสูงเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งของโรคไตเรื้อรังซึ่งมีอุบัติการณ์ถึงร้อยละ ๑๐ ของประชากรของประเทศร้อยละ ๒๑ ของประชากรไทยมีความดันโลหิตสูงและในกรุงเทพฯอุบัติการณ์สูงถึงร้อยละ ๓๐ การใช้ยารักษาความดันโลหิตสูงจึงกระทำกันอย่างแพร่หลาย จากสถิติของ IMS การใช้ยารักษาความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นทุกปี และในปัจจุบันการใช้ยามูลค่าถึง ๒,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี การป้องกันไม่ให้เกิดความดันโลหิตสูงจึงมีความสำคัญมากทั้งในด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ ถึงแม้สาเหตุของความดันโลหิตสูงจะมีหลายปัจจัย การบริโภคเกลือมากไปก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ผู้ป่วยที่มีความดันโลหิตสูงบริโภคเกลือมากกว่าผู้ที่มีความดันโลหิตปกติ การบริโภคเกลือให้น้อยลง จึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ คนไทยควรจำกัดการบริโภคเกลือ (NaCl) ให้น้อยกว่าวันละ ๖ กรัม รวมทั้งปรับพฤติกรรมของชีวิตเพื่อให้สุขภาพดีอยู่เสมอ “Keep the healthy people healthy all the time”

● วันพุธที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ปดต มิคะเสน ราชบัณฑิต ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง **ระบอบวิทยาของโรคอ้วนในประเทศไทย** ความโดยสรุปว่า ความอ้วนหรือที่เราเรียกว่าภาวะโภชนาการเกินตามหลักสากล อาจจำแนกออกได้เป็นหลายระดับตามอัตราส่วนของน้ำหนักตัวต่อส่วนสูงหรือดัชนีความหนาของร่างกาย (body mass index : BMI) การจำแนกระดับความอ้วนในเด็กและวัยรุ่นทำได้ค่อนข้างยาก เพราะมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงคือความสูงซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การเปรียบเทียบความอ้วนในเด็กแต่ละชนชาติมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการแบ่งระดับความอ้วนในผู้ใหญ่จะให้ผลที่แน่นอนกว่า เมื่อพิจารณาว่าสาเหตุที่ต้องมีการศึกษาภาวะอ้วนในประชากรก็เป็นเพราะเกิดจากการสะสมไขมันที่มากเกินไป และนำมาซึ่งสาเหตุของโรคเรื้อรังต่าง ๆ ซึ่งเป็นโรคที่ไม่ติดต่อได้ ความอ้วนในปัจจุบันนี้ให้คำนิยามได้ว่าเป็นภาวะของการเป็นโรค และต่อมาเรียกว่าโรคอ้วน

ในปัจจุบันอัตราความชุกของเด็กอ้วนเพิ่มขึ้นทั่วโลก ซึ่งเมื่อเด็กเป็นโรคอ้วนจะมีปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคหัวใจ เมื่อเด็กเหล่านั้นโตขึ้น จะมีปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เกิดขึ้นร่วมกัน เช่นระดับไขมันในเลือดสูง ระดับฮอริโมนสูงชัน ความดันโลหิตสูง และการมี

เส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจอักเสบหรือตีตัน ปัจจัยเสี่ยงจากโรคอ้วนอาจจะสัมพันธ์กับการเกิดโรคต่าง ๆ ตั้งแต่บุคคลนั้นเป็นเด็กจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากโรคอ้วนอาจจะสัมพันธ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกันเลยก็ได้ ดังนั้นความอ้วนในเด็ก จึงเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ การติดตามประเมินผล การป้องกันภาวะอ้วนในเด็กจึงต้องมีเครื่องมือวัดหรือดัชนีชี้วัดในการเปรียบเทียบที่ถูกต้องแน่นอน ในระดับนานาชาติประเทศ ใช้เกณฑ์การวัดน้ำหนักเกินและอ้วน จากน้ำหนักต่อส่วนสูงที่ร้อยละ ๑๑๐ และ ๑๒๐ ตามลำดับ จากการสำรวจภาวะโภชนาการในระดับชาติของสหรัฐอเมริกา หรือ National Health Examination Survey ครั้งที่ ๒ (NHANES II) ใน ค.ศ. ๑๙๘๐ และครั้งที่ ๓ NHANES III ใน ค.ศ. ๑๙๙๔ ในสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดมาตรฐานของเด็กที่มีน้ำหนักเกินโดยใช้ดัชนีความหนาของร่างกาย (BMI) 95th percentile เป็นดัชนีชี้วัดเปรียบเทียบกับเด็กที่มีอายุเท่ากันและเพศเดียวกัน ว่าเป็นเด็กอ้วน ในรายงานการสำรวจสุขภาพระดับชาติครั้งแรก (National Health Examination Survey of Thailand) ซึ่งทำการสำรวจใน พ.ศ. ๒๕๓๔ ในประชากรจำนวน ๑๓,๓๐๐ คน ที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปี พบว่าร้อยละ ๑๖.๗ ของกลุ่มประชากรทั้งหมดมีภาวะน้ำหนักเกิน โดยแบ่งเป็นผู้ชายร้อยละ ๑๒ และผู้หญิงร้อยละ ๑๙.๕ ในขณะที่ร้อยละ ๔.๐ เป็นโรคเบาหวาน เป็นต้น มีรายงานว่าอัตราการเป็นโรคเบาหวานในเด็กอ้วนตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๘๖-๑๙๙๕ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๕ เป็นร้อยละ ๑๗.๙ ใน ค.ศ. ๑๙๙๖-๑๙๙๙

สำนักศิลปกรรม

● วันอังคารที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทร ราชบัณฑิต ประเภทวิชา วรรณศิลป์ สาขาวิชาวรรณกรรมร้อยแก้ว บรรยายเรื่อง *พัฒนาการของนิทานอีสป* ความโดยสรุปว่า นิทานอีสปเป็นที่รู้จักของคนไทยมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ ๓ โดยนายแพทย์ แดน บีช บรัดเลย์ หรือ หมอบรัดเลย์ เป็นผู้นำนิทานอีสป ๒ เรื่องคือ เรื่อง The Dog and Piece of Flesh และเรื่อง The Fox and the Grapes มาตีพิมพ์ในหนังสือจดหมายเหตุบางกอกเรคคอร์ด (The Bangkok Recorder) ฉบับที่ ๗

นิทานอีสปสำนวนแรกที่คนไทยรู้จัก ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ที่ตีพิมพ์ในจดหมายเหตุบางกอกเรคคอร์ด มีทั้งหมด ๔๔ เรื่อง แต่ละเรื่องเป็นเรื่องสั้น ๆ มีข้อสรุปเป็นบทสอนใจ

นิทานอีสปสำนวนที่ ๒ แปลและเรียบเรียงในสมัยรัชกาลที่ ๕ ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๗ มีจำนวน ๑๐๖ เรื่อง ใน ๔ เรื่องเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ ได้แก่ เรื่อง ราชสีห์กับหนู ปีศาจกับบุตรทั้งหลาย สุนัขป่ากับลูกแกะ และกระต่ายกับเต่า ส่วนผู้นิพนธ์ท่านอื่น ๆ คือ กรมหลวงพิชิตปรีชากร พระองค์เจ้าโสณบัณฑิตย พระยาศรีสุนทรโวหาร พระยาราชสมภารการขุนวิสุทธากร พระยาศรีสิงหนาท และพระเทพกระวี

นิทานอีสปสำนวนที่ ๓ เป็นสำนวนของภราดาฮีแลร์ นักบวชชาวฝรั่งเศส ที่ได้ดูแลการศึกษาของชาวไทยในช่วงรัชกาลที่ ๕-๗ ท่านได้แปลและเรียบเรียงนิทานอีสปเพื่อใช้เป็นแบบฝึกหัดของเยาวชนไทย นิทานอีสปของภราดาฮีแลร์มีทั้งหมด ๖ เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ราชสีห์เต่าและกระต่าย อิงอ่าง นกเขาเปล้า มดง่าม และเจ้าจิ้งจอกหลอกอีกา

นิทานอีสปสำนวนที่ ๔ ใน พ.ศ. ๒๔๕๔ พระจรัสขรรค์พันธ์ (สาตร์) ได้เรียบเรียงนิทานอีสป จำนวน ๔๕ เรื่อง เพื่อให้เด็กในชั้นมูล

ศึกษาใช้อ่านประกอบ โดยได้รับการแนะนำจากกรมพระดำรงราชานุภาพ หลังจากนั้น นิทานอีสปก็ได้รับความนิยมแพร่หลาย และมีบทบาทสำคัญในการสั่งสอนกุลบุตร กุลธิดาของไทย มีการแปลเป็นภาษาไทยหลายสำนวนด้วยกัน เช่น นิทานอีสปสำนวนของ ชิต สุนทรโรทยาน แปลตามต้นฉบับของ Milo Winter นิทานอีสปสำนวนของ ผกาวัต อุตตโมทย์ แปลตามต้นฉบับของ Sir Roger L'Estrange และอื่น ๆ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ภาควิชาศิลปกรรม ภาควิชาวรรณศิลป์ สาขาวิชาวรรณกรรมร้อยแก้ว บรรยายเรื่อง *โคลงภาพพระราชพงศาวดาร พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว* ซึ่งการบรรยายครั้งนี้เป็นการน้อมรำลึกถึง ๑๐๐ ปีการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๕๕๓

โคลงภาพฯ เป็นเหตุการณ์ในพระราชพงศาวดารตั้งแต่สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ โปรดให้สร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี (พ.ศ. ๑๘๙๓) จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ที่กัปตันเฮนรี เบอร์นี ซึ่งเป็นทูตของอังกฤษเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อขอเจรจาทำสัญญาการค้าระหว่างกัน (พ.ศ. ๒๓๖๘) ประกอบด้วยภาพวาดจำนวน ๙๒ ภาพ โดยฝีมือจิตรกรที่มีชื่อ มีโคลงสี่สุภาพที่กวีตั้งอธิบายภาพ ภาพละ ๔-๖ บท รวม ๓๗๖ บท ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์โคลงอธิบายภาพร่วมด้วย จำนวน ๙ ภาพ รวม ๔๐ บท ทรงแสดงพระปรีชาสามารถในการร้อยโคลงอธิบายภาพแต่ละภาพเข้าด้วยกันทุกบท ภาพวาด และโคลงอธิบายภาพจัดทำเสร็จสมบูรณ์ใน พ.ศ. ๒๔๓๐ เพื่อนำไปแขวนผนังประดับการพระเมรุที่ท้องสนามหลวง ในคราวพระราชทานเพลิงพระศพพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาคานารีรัตน์ และพระโอรสธิดาอีก ๓ พระองค์ ซึ่งสิ้นพระชนม์ในปีเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์หนังสือภาพจิตรกรรมและโคลงภาพพระราชพงศาวดารขึ้น ๑,๐๐๐ เล่ม เพื่อเป็นของขวัญแจกในงานพระราชทานเพลิงศพ และใช้เป็นคู่มือในการชมภาพจิตรกรรมและโคลงภาพพระราชพงศาวดารดังกล่าว โดยโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แต่งบานแพนกในตอนต้นของหนังสือ แต่งรายประชุมโคลง และรายถลงนามผู้แต่งโคลงในตอนท้ายของหนังสือ ด้วยเหตุนี้ หนังสือที่พิมพ์แจกจึงมีลักษณะของวรรณคดีที่สมบูรณ์ คือ มีต้นเรื่องและทำนองตามขนบการแต่งวรรณคดีโบราณ และมีฉันทลักษณ์เป็นลิลิตสุภาพ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่งด้วยการพิมพ์หนังสือครั้งนั้นช่วยรักษาให้โคลงภาพพระราชพงศาวดารสืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ สารสำคัญในโคลงภาพพระราชพงศาวดาร มีดังนี้

๑. **ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาณาจักรไทยที่สืบเนื่องต่อกันมาอย่างยาวนาน แม้ว่าจะเปลี่ยนราชธานีไป**

๒. **กรุงรัตนโกสินทร์สวยงามและเจริญรุ่งเรืองไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสมัยอยุธยา** ไม่ว่าจะเป็นความเจริญรุ่งเรืองด้านพุทธศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ

๓. **บุญญาบารมีของพระมหากษัตริย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ไม่ยิ่งหย่อนกว่าบุญญาบารมีของกษัตริย์อยุธยา** และผู้เป็นพระมหากษัตริย์จะต้องมีบุญญาบารมีมากพอจึงจะเป็นได้

๔. **กรุงรัตนโกสินทร์เป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติเหมือนกับกรุงศรีอยุธยา**

๕. พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจหลากหลาย ด้าน ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขของประชาชน หากไม่มีพระมหากษัตริย์ ประชาชนและบ้านเมืองก็จะระส่ำระสาย

๖. คนไทยจึงควรจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ รักษาพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ มีจิตสำนึกรักษาดีบ้านเมือง และกตัญญูต่อแผ่นดินด้วยการปกป้องบ้านเมืองให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ

● วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โชษิตา มณีใส ภาควิชาคติประวัติศาสตร์ สาขาวิชาวรรณกรรมร้อยกรอง บรรยายเรื่อง *พหุลักษณะในนิราศมะเหลเถไถ* ความโดยสรุปว่า นิราศมะเหลเถไถ มีเรื่องราวกล่าวถึงการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม ถึงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อประพาสมณฑลอยุธยาซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปทุมธานี อยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี พรหมบุรี สิงห์บุรี อินทร์บุรี และมณฑลนครสวรรค์ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท กำแพงเพชร มโนรมย์ พยุหะคีรี สรรคบุรี ตาก อุทัยธานี การเดินทางใช้เส้นทางแม่น้ำเป็นหลัก มีจุดเริ่มต้นที่ท่าวาสุกรี มุ่งขึ้นไปทางเหนือ ถึงปากน้ำโพ เป็นที่สุด เนื้อหาเป็นบันทึกการเดินทางผ่านสถานที่ต่าง ๆ ในเส้นทางพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่างเสด็จประพาส และพระราชดำริวิจารณ์เรื่องต่าง ๆ อันเป็นผลจากประสบการณ์ที่ทรงได้รับขณะเสด็จประพาส นิราศมะเหลเถไถ เป็นงานวรรณกรรมที่ก้าวหน้าด้านกลวิธีการประพันธ์ มีการเล่นทั้งรูปแบบ ประเภทและแนววรรณกรรม คล้ายแนวคิดในทฤษฎีวรรณกรรมในศตวรรษที่ ๒๐ ของตะวันตก มีการหยิบยืมนำลักษณะเด่นบางประการของวรรณกรรมเรื่องอื่น ประเภทและแนววรรณกรรมต่างแนวมาใช้ในการประกอบสร้างด้วยบท สะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่องความไร้พรมแดนของตัววรรณกรรม ประเภทวรรณกรรม และอาจจะรวมทั้งประเภทของศิลปะด้วย เป็นงานที่เสนอทรรศนะวิจารณ์ทั้งโดยวิธีการล้อด้วยอารมณ์ขัน เป้าหมายการล้อมีทั้งวรรณกรรมเรื่องอื่น ขนบวรรณกรรมบางประเภท ตลอดจนตัวบุคคล และเสนอทรรศนะวิจารณ์ด้วยอารมณ์จริงจัง พหุลักษณะใน นิราศมะเหลเถไถ สร้างเอกลักษณ์โดดเด่นให้ตัวบทในบริบทวัฒนธรรมวรรณกรรมไทย แสดงให้เห็นพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งด้านการประพันธ์และวิทยาการวรรณกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมดังพระราชสมัญญา “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” โดยแท้

ศาสตราจารย์เดชา บุญค้ำ ภาควิชาคติประวัติศาสตร์ สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม บรรยายเรื่อง *การวิเคราะห์ทรัพยากรและภูมิทัศน์ขนาดใหญ่เพื่อใช้กำหนดนโยบายการวางผังตั้งถิ่นฐานและการผังเมืองสำหรับประเทศไทย* ความโดยสรุปว่า การวิเคราะห์ทรัพยากรและภูมิทัศน์ขนาดใหญ่เพื่อเป็นแนวทางการวาง

นโยบายและแผนการตั้งถิ่นฐานและการผังเมือง (Resources and regional landscape analysis for human settlements and urban planning) ในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเปลี่ยนแปลงของการวางผังเมืองใหม่ โดยสร้างนโยบายและแผนการตั้งถิ่นฐานและการพัฒนาเมืองแบบบูรณาการ และใช้ธรรมชาติ ภูมิถิ่นฐาน และระบบนิเวศเป็นตัวนำในการกำหนดพื้นที่เพื่อการตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาเมือง การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับพื้นที่ทุกประเภท เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการใช้ที่ดินและบริเวณกิจกรรมต่าง ๆ

การวิเคราะห์ภาค ทรัพยากร และการวางแผนภูมิทัศน์ขนาดใหญ่ หมายถึง การนำข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ขนาดใหญ่ทุกด้านมาวิเคราะห์ร่วมกันแล้วประเมินหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับตั้งถิ่นฐานพัฒนาเมือง ทำเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

ปัญหาของการวางแผนภูมิทัศน์ขนาดใหญ่กับการผังเมืองในประเทศไทย ต้นเหตุสำคัญของความล้มเหลวในการตั้งถิ่นฐานและการผังเมืองของประเทศไทยเกิดจากความไม่เข้าใจในการวางแผนที่แนบเนียนและกลมกลืนกับระบบธรรมชาติ ปัจจุบันหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ล้วนแบ่งเขตปกครองของตนเอง มีอำนาจในการดูแลด้านการผังเมืองและการอนุญาตปลูกสร้างอาคารที่ค่อนข้างเป็นอิสระ นอกจากนี้เมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ หน่วยงานวางแผนกายภาพเดิมคือ กรมการผังเมืองได้ปรับเป็นหน่วยงานระดับกองภายใต้กรมโยธาธิการ เมื่อหน่วยงานมีโครงสร้างเล็กลง ไม่สามารถยับยั้งหรือมีมาตรการควบคุมปัญหาต่าง ๆ ได้ การตั้งถิ่นฐานและการขยายบ้านเมืองของประเทศไทยจึงเป็นไปในทางที่เสื่อมลง เนื่องจากการวางผังและการพัฒนาที่ไม่นำปัจจัยทางธรรมชาติมาเป็นพื้นฐานหรือมาใช้เป็นข้อพิจารณาหลัก

แนวทางแก้ไข

๑. ใช้ระบบธรรมชาติ นิเวศวิทยา พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งน้ำ ภูมิทัศน์และแหล่งวัฒนธรรมเป็นตัวนำในการวางนโยบายการตั้งถิ่นฐานและการพัฒนาเมืองในระดับภาคโดยไม่คำนึงถึงเขตการปกครอง แต่แบ่งโดยใช้เขตลุ่มน้ำ (Water basin) ทั้งลุ่มน้ำหลัก ๑๔ ลุ่มน้ำ ซึ่งประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขาต่างๆ รวม ๓๔ ลุ่มน้ำ และนำไปบูรณาการกับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. ยกระดับหน่วยงานวางแผนส่วนกลาง (กรมการผังเมืองเดิม) เป็นสำนักงานคณะกรรมการการตั้งถิ่นฐานและการผังเมืองแห่งชาติ และให้สังกัดในสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้มีอำนาจสั่งการและบูรณาการข้อมูลที่เป็นในการวางนโยบายและแผนระดับชาติที่กระจายอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ อย่างมีผล

๓. ควรจัดตั้ง “คณะกรรมการการตั้งถิ่นฐานและการผังเมือง” ในรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือด้านการออกและการแก้ไขด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อทันต่อปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน

โทรสารหมายเลข ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๕๒ หรือทางเว็บไซต์ www.royin.go.th

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ภิกษุ

หนึ่งในหน้าที่ของลูกผู้ชายที่ผู้เป็นพ่อแม่ชาวพุทธหวังไว้นอกเหนือจากการเป็นคนดี มีวินัยแล้ว ก็คือการบวชเป็นภิกษุอยู่ในพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้เป็นคนสูง และเพื่อทดแทนคุณพ่อแม่ ภิกษุมีความเป็นมารวมถึงขั้นตอนการบวชอย่างไร พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ ๓ ได้อธิบายไว้ว่า

ภิกษุ เป็นคำเรียกนักบวชผู้ชายในลัทธิอินเดียบราหฺมณ พระพุทธเจ้าทรงนำมาใช้เรียกสาวกของพระองค์เป็นครั้งแรกเมื่อคราวเสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เขตเมืองพาราณสี แคว้นกาฬี โดยตรัสเรียกว่า ภิกษุทั้งหลาย

คำว่า ภิกษุ เป็นคำภาษาสันสกฤต ตรงกับภาษาบาลีว่า ภิกขุ มีความหมายหลายอย่าง เช่น ผู้ศึกษาจาร ผู้ใช้ผืนผ้าที่ถูกทำลายแล้ว และผู้เห็นภัยในสังสารวัฏ ความหมายเหล่านี้บอกให้รู้การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ และแนวทางการปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์

ในการดำเนินชีวิตของภิกษุเพื่อละกิเลส นั้น พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้สาวกของพระองค์ดำรงชีวิตโดยอิงอาศัยปัจจัย ๔ ซึ่งได้แก่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ (ที่อยู่อาศัย) และคิลานเภสัช ซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิตเป็นหลัก ทรงห้ามมิให้ดำรงชีพอย่างฟุ่มเฟือย

ในด้านการแต่งกายทรงกำหนดให้ปลงผมปลงหนวดเพื่อละความรักความอาลัยในความสวยงามของร่างกาย ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับการรักษาดูแล และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อการละกิเลสยิ่งขึ้นจึงทรงบัญญัติกรณีกิจ คือ การกระทำที่ภิกษุทำไม่ได้ ๔ ประการ ได้แก่ ไม่เสพเมถุน (ไม่มีเพศสัมพันธ์) ไม่ถือเอาของที่เขาไม่ให้ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่พูดอวดอุตริมนุสสรธรรม หรือธรรมที่ยิ่งกว่าธรรมของมนุษย์

นอกจากพระพุทธเจ้าจะเรียกสาวกของพระองค์ว่า ภิกษุ แล้ว ยังเรียกอย่างอื่นด้วย เช่น บรรพชิต สมณะ พรหมณ์ ฤาษี มุนี แต่คำว่า ภิกษุ จะเป็นชื่อที่แพร่หลายที่สุด เพราะภิกษุมีความหมายที่สมบูรณ์รวมไว้หมดทั้งวิถีชีวิตและการปฏิบัติเพื่อละกิเลส.

กนกวรรณ ทองตะโก

งานวิชาการที่พิมพ์เผยแพร่

mobile classroom ห้องเรียนเคลื่อนที่ :

๑. ห้องเรียนที่สามารถเคลื่อนย้ายไปตามสถานที่ที่ต้องการเข้าถึงผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย (wireless) เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรูเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะให้แก่ผู้เรียนที่เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ยาก อุปกรณ์สำคัญของห้องเรียนเคลื่อนที่คือ คอมพิวเตอร์ของนักเรียน คอมพิวเตอร์ของผู้เรียน เครื่องพิมพ์ เครื่องฉายภาพ และเครื่องส่งสัญญาณไร้สาย

๒. ห้องเรียนที่จัดตามผู้เรียนที่เคลื่อนย้ายไปตามสถานที่ต่าง ๆ โดยมีคณาจารย์ไปดำเนินการเรียนการสอน เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนที่จัดสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ต้องย้ายตามการไปทำงานของพ่อแม่

mobile library ห้องสมุดเคลื่อนที่ :

ห้องสมุดในรถหรือเรือที่จัดหนังสือและสื่อการเรียนรู้ทุกประเภท เช่น แผ่นภาพโปสเตอร์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เคลื่อนที่ไปยังสถานศึกษาขนาดเล็ก ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนที่อยู่ห่างไกลหรือขาดแคลนโดยมีกำหนดนัดหมาย เพื่อให้ผู้ใฝ่เรียนทุกวัยได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ

mother tongue ภาษาแม่ :

ภาษาแรกที่บุคคลเรียนรู้ตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก และยังคงใช้ภาษานั้นต่อมา

second language (L2) ภาษาที่สอง (แอลสอง) :

ภาษาที่ผู้รู้ทวิภาษาเรียนหลังจากเรียนภาษาแม่ ปัจจุบันความหมายกว้างขึ้นหมายถึงภาษาที่เรียนหลังจากเรียนภาษาแม่แล้ว เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส สำหรับคนไทย

ส่วนหนึ่งจากพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ อักษร M-Z ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นหนังสือที่รวบรวมศัพท์ศึกษาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ คือ ปรัชญาการศึกษา การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวัดผลประเมินผลการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สถิติและการวิจัยการศึกษา การแนะแนว เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาพิเศษ มาบัญญัติศัพท์และจัดทำคำอธิบายในรูปแบบพจนานุกรม เรียงลำดับตัวอักษร M-Z มีจำหน่ายที่ ราชบัณฑิตยสถาน หรือสามารถค้นคว้าได้ที่ ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพฯ สอบถามข้อมูลโทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ ต่อ ๑๐๒๐

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม คำว่า **มรสุม** ในทางภูมิศาสตร์ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่าอะไร และมีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **มรสุม** อ่านว่า *มอ-ระ-สุม* ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นคำนาม หมายถึง *คราว; คราวลม, คราวพายุ; ลมฝน; ชื่อพายุใหญ่ที่มีลมแรงและมีฝนตกหนัก, โดยปริยายหมายถึงความยุ่งยากเดือดร้อนที่เกิดในบางช่วงชีวิต เช่น มรสุมชีวิต.*

ในทางภูมิศาสตร์ คำว่า monsoon [มัน-ซูน] ใช้ศัพท์บัญญัติว่า **ลมมรสุม, มรสุม** ซึ่งหมายถึง **ลมประจำฤดู** คำว่า monsoon เป็นคำที่มาจากภาษาอาหรับ คือ mausim [มู-ซิม] แปลว่า ฤดูกาล ในครั้งแรกใช้เรียกลมที่เกิดขึ้นในย่านทะเลอาหรับ ซึ่งพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเวลา ๖ เดือน และจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นเวลา ๖ เดือน ต่อมาได้นำคำนี้ไปใช้เรียกลมที่พัดเปลี่ยนทิศทางตามฤดูกาลในรอบปีเช่นนี้ อันเนื่องมาจากความแตกต่างของหย่อมความกดอากาศเหนือภาคพื้นทวีปกับมหาสมุทรที่อยู่ข้างเคียง ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัดได้แก่บริเวณอนุทวีปอินเดีย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงฤดูร้อนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดพาความชุ่มชื้นจากมหาสมุทรเข้าสู่แผ่นดิน ทำให้เกิดฝนตกโดยทั่วไป ส่วนในช่วงฤดูหนาว ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดมาจากพื้นแผ่นดินในทวีปจะนำความแห้งแล้งมาให้เป็นส่วนใหญ่ เว้นแต่บางพื้นที่ที่ลมนี้พัดผ่านมหาสมุทรก่อนจะขึ้นสู่แผ่นดินอีกครั้งจึงจะนำฝนมาตกบ้าง นอกจากนี้ในทวีปเอเชียแล้ว ยังมีลมมรสุมเกิดขึ้นในบริเวณอื่น ๆ ด้วย แต่มีอาณาเขตเล็กกว่า เช่น บริเวณตอนเหนือของประเทศออสเตรเลีย บางส่วนของทวีปแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาตะวันตก.

ถาม ศัพท์บัญญัติของคำว่า thunderstorm คืออะไร และมีความหมายอย่างไร

ตอบ ศัพท์ภูมิศาสตร์ คำว่า thunderstorm ใช้ศัพท์บัญญัติว่า **พายุฝนฟ้าคะนอง** หมายถึง *ปรากฏการณ์ฟ้าแลบฟ้าร้องที่เกิดขึ้นพร้อมกับเมฆคิวมูโลนิมบัส และมักมีฝนชุก ลุกเห็บ หิมะ หรือเกล็ดน้ำแข็งติดตามมาด้วย.*

ถาม คำว่า **สุญญากาศ** และ **สุญญากาศ** คำใดเขียนถูกต้องและมีความหมายว่าอย่างไร

ตอบ คำที่เขียนถูกต้องคือ **สุญญากาศ** พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุไว้ว่าถ้าเป็นคำนามจะหมายถึง *ที่ที่ไม่มีอากาศ เช่น อยู่ในสุญญากาศ. แต่ถ้าเป็นคำวิเศษณ์จะหมายถึง ที่ไม่มีอากาศ เช่น ขวดสุญญากาศ หลอดสุญญากาศ.*

ถาม ศัพท์บัญญัติของคำว่า tropical cyclone คืออะไร และมีความหมายอย่างไร

ตอบ ศัพท์ภูมิศาสตร์ คำว่า tropical cyclone หรือ tropical revolving storm ใช้ศัพท์บัญญัติว่า **พายุหมุนเขตร้อน** หมายถึง *คำทั่ว ๆ ไปที่ใช้เรียกพายุหมุนที่เกิดเหนือทะเลหรือมหาสมุทรในเขตร้อนบริเวณที่พายุหมุนปกคลุมแคบกว่า บริเวณพายุหมุนในเขตอบอุ่น มีฝนตกหนักมาก ระบบการหมุนเวียนของลมในซีกโลกเหนือเป็นไปโดยทวนเข็มนาฬิกา ส่วนทางซีกโลกใต้เป็นไปตามเข็มนาฬิกา.*

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไปรษณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ
ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ
ของราชบัณฑิตยสถาน

จัดทำโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์บริการวิชาการ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวบุญธรรม กวานทอง
กองบรรณาธิการ

นางทิพาภรณ์	ธารีเกษ	นางกนกวรรณ	ทองตะโก
นางสาวพัชระ	บุญประดิษฐ์	นางสาวกุลศิรินทร์	นาคไพจิตร
นางสาวอารี	พลดี	นางพรทิพย์	เดชทิพย์ประภาพ
นางสาวปิยรัตน์	อินทร์อ่อน	นายอาคม	คงทน
นางสาวกระลำภักษ์	แพรกทอง	นายอภิเดช	บุญสงค์

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๙